

**การศึกษาปฏิกิริยาการปฏิบัติ
หน้าที่ของกรรมการสภา
มหาวิทยาลัยของไทย**

การศึกษาปฏิกิริยาการปฏิบัติ หน้าที่ของกรรมการสภา มหาวิทยาลัยของไทย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

แทน พิธิยานุวัฒน์

ศักดิ์ชาย เพชรช่วย

จิราทัศน์ รัตนมณีฉัตร

นิติบดี ศุขเจริญ

सानนท์ ต่านักดี

 สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2564

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

การศึกษาปริญญการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย/
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ

1. สถาบันอุดมศึกษา -- แก่ศีลธรรมจรรยา.
 2. สถาบันอุดมศึกษา -- การบริหาร.
 3. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา -- จรรยาบรรณ.
- I. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์.

378.1011

ISBN (e-book) 978-974-03-4067-6

สพจ. 2524

assคณคำวิชาการ *สู่สังคม*
Knowledge to All
www.cupress.chula.ac.th

สิทธิในการผลิตและพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นของสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ผู้เดียว
การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2564

www.cupress.chula.ac.th [CUB6410-001]

โทร. 0-2218-3562-3

บรรณาธิการอำนวยการ : นางอรทัย นันทนาศิย รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญ หาญสืบสาย

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปิยนารถ บุนนาค

รองศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิชฌน์ พันธุ์เจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร. วิมลวรรณ พิมพ์พันธ์

ผู้ประสานงาน : วาสนา ชำเซ็น

พิสูจน์อักษร : พรหทัย รอดถาวร

ออกแบบปกและรูปเล่ม : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดทำ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0-2218-7000-3, 0-2218-9872 โทรสาร 0-2254-9495

Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com>

แผนกขายส่ง สาขาหัวหมาก โทร. 0-2374-1375-6 โทรสาร 0-2374-1375

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยโครงการ “การศึกษาปฏิกิริยาการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย” ในโครงการนี้ ปฏิกิริยาการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย หมายถึง ข้อกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทั้งนี้ จรรยาบรรณ หมายความว่า ประมวลความประพฤติของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย กำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติยศ ชื่อเสียง และฐานะของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยซึ่งเป็นองค์คณะหรือคณะบุคคลของสภามหาวิทยาลัย

การศึกษาวิจัยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิกิริยาการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยโดยรวม และในแต่ละประเภท ตลอดจนการจัดทำคู่มือว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยรวม และในแต่ละประเภท

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยกระบวนการวิจัยผสมวิธี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึกกรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน 23 คน เพื่อนำไปสู่การสร้างเครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจ ในระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวน 82 คน เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 38 คน ประเภทผู้บริหารจำนวน 23 คน และประเภทคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงานจำนวน 21 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจเป็นเครื่องมือวิจัยที่มีความคงเส้นคงวามากโดยมีสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟาถึง 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและแบบสองทาง ในระยะที่ 3 เป็นการสนทนา

กลุ่มวิทยาพิจารณา (ร่าง) รายงานการศึกษาวิจัยและคู่มือว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยซึ่งเป็นประมวลความประพฤติของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย

ข้อค้นพบ

1. กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยทุกประเภททั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ ประเภทผู้บริหาร และประเภทคณาจารย์ และข้าราชการหรือพนักงาน ล้วนมีอำนาจหน้าที่และบทบาทเป็น “คณะบุคคล” ของสภามหาวิทยาลัยเหมือนกัน จึงต้องทำหน้าที่และมีบทบาทในทุกด้านเหมือนกันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยของรัฐแทนเจ้าของมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งก็คือ สังคม และประเทศชาติหรือสาธารณะ

2. หลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยต้องยึดมั่นมี 8 ประการ คือ

1) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง

2) ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับและเงื่อนไขต่าง ๆ

3) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย

4) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งกำกับดูแลให้เปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้แก่สาธารณะ

5) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม มีความเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

6) ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความคุ้มค่า มุ่งเน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานเป็นหลัก

7) เสียสละ อดทนปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย และสาธารณะ

8) ปฏิบัติหน้าที่องค์คณะแบบมีส่วนร่วม มุ่งแสวงหาฉันทามติ และรับฟังข้อมูลรอบด้านจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสำคัญ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ต้องยึดมั่นจำแนกตามประเภทกรรมการ สภามหาวิทยาลัยและประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสำคัญ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่นจำแนกตามประเภทของกรรมการ สภามหาวิทยาลัยคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และคณาจารย์และข้าราชการหรือ พนักงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต่างประเภทกัน มีระดับความเห็นด้วยกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ต้องยึดมั่นโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสำคัญ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่นจำแนกตามประเภทของกรรมการ สภามหาวิทยาลัย คือ กรรมการสภามหาวิทยาลัยเป็นประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกกับกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากภายในมหาวิทยาลัยคือ ผู้บริหาร และคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงาน และประเภทของสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ คือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นส่วนราชการกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในกำกับของรัฐ พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยต่างประเภท กันระหว่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย (จากภายนอกกับจากภายในมหาวิทยาลัย) มีระดับความเห็นด้วยกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ต้องยึดมั่นโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 2) กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภา

มหาวิทยาลัยที่มาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต่างประเภทกันคือ จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นในส่วนราชการกับสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีระดับความคิดด้วยกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่นโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ 3) กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยต่างประเภทและต่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีระดับความเห็นด้วยกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่นในการปฏิบัติหน้าที่และบทบาทของการเป็นองค์คณะของสภามหาวิทยาลัยของไทยไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ระดับความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยไม่ขึ้นอยู่กับประเภทกรรมการสภามหาวิทยาลัยและประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัด

4. กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยรวม และในแต่ละประเภทเห็นด้วยโดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุดว่าจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยแบ่งได้เป็น 4 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเองและผู้อื่น จรรยาบรรณต่อกรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วยกันเอง จรรยาบรรณต่อมหาวิทยาลัย และจรรยาบรรณต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ

5. จรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยไทย ประกอบด้วย

5.1 จรรยาบรรณต่อตนเองและผู้อื่น

5.1.1 กล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม ไม่ฝ่าฝืนกฎหมายและศีลธรรมอันดี

5.1.2 เสียสละ มุ่งมั่น และทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

5.1.3 ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี รักษาเกียรติภูมิ และมีความประพฤติเหมาะสมกับตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย

5.1.4 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่

และไม่ใช้ฐานะและอำนาจหน้าที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รวมทั้งไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

5.1.5 เรียนรู้และพัฒนาตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์และเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ

5.1.6 ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และมีจิตสาธารณะ

5.1.7 ดำรงตนเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่น่าเชื่อถือ เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยอมรับของบุคคลและสังคมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

5.1.8 กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่รับเงินอื่นใดจากหน่วยงานของมหาวิทยาลัยนอกเหนือจากที่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดโดยสภามหาวิทยาลัย

5.1.9 เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชน

5.1.10 เคารพและไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาหรือผลงานของผู้อื่น

5.2 จรรยาบรรณต่อกรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วยกันเอง

5.2.1 มีความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ และมนุษยสัมพันธ์

5.2.2 ให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้อื่น

5.2.3 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5.2.4 ยินดีปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะขององค์คณะ และปฏิบัติตามมติที่ประชุม

5.2.5 ไม่นำความเห็น หรือมติที่ประชุมโดยเฉพาะการประชุมวาระลับไปเผยแพร่ เว้นแต่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุม

5.3 จรรยาบรรณต่อมหาวิทยาลัย

5.3.1 เข้าใจและยึดมั่นในอุดมการณ์ ค่านิยม และวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

5.3.2 กำหนดและกำกับนโยบาย ตลอดจนพิทักษ์ธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัย และสาธารณะ

5.3.3 กำกับดูแลให้มหาวิทยาลัยบริหารอย่างมีอาชีพตามหลักธรรมาภิบาล และหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและถูกระเบียบ

5.3.4 ริเริ่มการนำประสบการณ์มาพัฒนาสภามหาวิทยาลัยให้ก้าวหน้าทันสมัยสมกับเป็นองค์กรสูงสุดของมหาวิทยาลัย

5.3.5 รักษาชื่อเสียง เกียรติภูมิ และประโยชน์อันชอบธรรมของมหาวิทยาลัย

5.3.6 ละเว้นหรือหลีกเลี่ยงการอาศัยอำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบแก่ตนเอง พวกพ้องหรือผู้อื่น หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้อำนาจหน้าที่ไปแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

5.3.7 ไม่ดำเนินการในลักษณะที่เป็นตัวแทนของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อเรียกร้องหรือต่อรองผลประโยชน์ที่เหนือกว่าผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยและสาธารณะ

5.3.8 ไม่ไปทำหน้าที่หรือดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยที่ได้รับค่าตอบแทน เว้นแต่เป็นงานโดยตำแหน่งหรือตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากสภามหาวิทยาลัย

5.3.9 ไม่ทำการหรือประพฤติดนเป็นปรปักษ์หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัย

5.3.10 ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งหรือผลประโยชน์ทับซ้อนกับมหาวิทยาลัย

5.4 จรรยาบรรณต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ

5.4.1 ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5.4.2 เคารพในความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม

5.4.3 ยึดมั่นในบทบาทของมหาวิทยาลัยที่แสดงถึงความรับผิดชอบ สอนตอบต่อประชาชน สังคม ชุมชนและประเทศชาติ เป็นผู้ชี้แนะทางวิชาการ และทางปัญญา รวมทั้งเตือนสติสังคมในทางที่ถูกต้องและชอบธรรม

5.4.4 มีส่วนร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวม มหาวิทยาลัย และการอุดมศึกษาของประเทศ

6. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่แยกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย

6.1 กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยต่างประเภทกันมีระดับความเห็นด้วยกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยในแต่ละด้านโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

6.2 กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากภายนอกและจากภายในมหาวิทยาลัยมีระดับความเห็นด้วยกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในแต่ละด้านโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

6.3 กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต่างประเภทกันมีระดับความเห็นด้วยกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในแต่ละด้านโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

6.4 กลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยต่างประเภทและต่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีระดับความเห็นด้วยกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ระดับความเห็นด้วยดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยไม่ขึ้นอยู่กับประเภทกรรมการสภามหาวิทยาลัยและประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัด

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันคลังสมองของชาติพึงนำผลวิจัย โดยเฉพาะข้อกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยไปเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ทั้งการปฐมนิเทศกรรมการสภามหาวิทยาลัยใหม่ การอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนากรรมการสภามหาวิทยาลัยของรัฐมีอาชีพ

2. สภามหาวิทยาลัยของรัฐโดยสำนักงานสภามหาวิทยาลัยควรนำคู่มือว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงหรือจัดทำคู่มือกรรมการสภามหาวิทยาลัย... พ.ศ.

3. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถนำข้อค้นพบเกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยไปประยุกต์ใช้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะความสามารถที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย

4. สภามหาวิทยาลัยของรัฐสามารถนำข้อค้นพบเกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยและคู่มือว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยไปกำหนดแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของกรรมการสภามหาวิทยาลัย รวมทั้งการกำกับบทบาทและพฤติกรรมของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในการปฏิบัติ

หน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่สาธารณะ สังคม และประเทศเป็นสำคัญ

5. สภามหาวิทยาลัยของรัฐพึงใช้ข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่องนี้ประกอบเป็นเกณฑ์ในการประเมินกรรมการสภามหาวิทยาลัยของรัฐและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสภามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

6. สภามหาวิทยาลัยของรัฐพึงใช้ข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่องนี้เป็นแนวทางในการออกหรือปรับปรุงประกาศหรือข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย กรรมการ หรืออนุกรรมการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง พ.ศ. และจรรยาบรรณของสภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พ.ศ.

7. มหาวิทยาลัยพึงดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร และผู้เรียนของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 โดยพิจารณาประกอบกับข้อค้นพบเกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย

8. สภาสถาบันอุดมศึกษาพึงนำข้อค้นพบเกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประกอบกับข้อกำหนดการกำกับดูแลการอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษ (2014 ปรับปรุง 2018) และข้อกำหนดการกำกับดูแลที่เป็นเลิศของประเทศออสเตรเลีย (2011) ดำเนินการตามมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีประมวลจริยธรรมของนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และบุคลากร ของสถาบันอุดมศึกษาและผู้เรียน โดยมีกลไกในการส่งเสริม ตรวจสอบ และบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ

9. สถาบันคลังสมองของชาติควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดและสำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน เช่น การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบของจรรยาบรรณของ

กรรมการสภามหาวิทยาลัย การศึกษาความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลผ่าน
วิธีที่ปฏิบัติที่ดีในเรื่องสำคัญของสภามหาวิทยาลัย การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
สัมฤทธิ์ผลของสภามหาวิทยาลัยของไทย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ผ่านหลากหลายวิธีและหลายช่องทาง ได้แก่ การปริทัศน์วรรณกรรมการวิจัย การสัมภาษณ์เจาะลึก การตอบแบบสอบถาม และการวิพากษ์วิจารณ์โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ทั้งนายกสภามหาวิทยาลัย อุปนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงาน และผู้แทนคณาจารย์และข้าราชการ และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณในความร่วมมือของทุกท่าน

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นพิเศษแด่ รองศาสตราจารย์ ดร. พีรเดช ทองอำไพ ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ และคุณฉันทลักษณ์ อาจหาญ ที่ริเริ่มให้ความคิดเห็นจุดประกายของโครงการนี้ และประสานให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัย และทำให้โครงการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงแด่ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ที่ตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ช่วยเติมเต็มให้การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะผู้วิจัย

พฤษภาคม 2562

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	4
1.3 เป้าหมายของผลผลิต	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามปฏิบัติการในการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 การปรัศน์วรรณกรรมการวิจัย	9
2.1 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี	10
2.2 การกำกับดูแลการศึกษาระดับอุดมศึกษา	12
2.3 โครงสร้างองค์กรที่กำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัย	31
รูปแบบของไทยและอเมริกัน	
2.4 อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัย	34
และกรรมการสภามหาวิทยาลัย	
2.5 มาตรฐานจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา	38
2.6 จรรยาบรรณและสภาพจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	41
2.7 คู่มือกรรมการสภามหาวิทยาลัย	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.8	มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการ พ.ศ. 2562	58
2.9	บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบและจริยธรรมของข้าราชการ	59
2.10	มาตรฐานจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก 9 ประการของ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานทุกคนของ สมศ.	60
2.11	ปฏิกิริยาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และคณะกรรมการบริหารสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	61
2.12	สมมติฐานในการวิจัย	63
บทที่ 3	วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	65
3.1	แบบวิจัยผสมวิธีพหุระยะ	66
3.2	ขั้นตอนในการวิจัยตามแบบวิจัยผสมวิธีพหุระยะ 3 ระยะ	67
บทที่ 4	ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภามหาวิทยาลัย	75
บทที่ 5	อำนาจหน้าที่และบทบาทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	115
บทที่ 6	หลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่น	129
6.1	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ของไทยโดยรวมเกี่ยวกับหลักการสำคัญที่กรรมการ สภามหาวิทยาลัยต้องยึดมั่น	130
6.2	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ของไทยจำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย เกี่ยวกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยต้องยึดมั่น ในการปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาท	135

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6.3	ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสำคัญ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่นจำแนก ตามประเภทกรรมการสภามหาวิทยาลัย และประเภทของ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	148
บทที่ 7	จรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย	153
7.1	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ของไทยเกี่ยวกับจรรยาบรรณที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ของไทยพึงปฏิบัติ	154
7.2	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย เกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะประเภทกรรมการสภามหาวิทยาลัย	195
7.3	ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการนำจรรยาบรรณ โดยรวมและจรรยาบรรณโดยเฉพาะของกรรมการ สภามหาวิทยาลัยของไทยสู่การปฏิบัติ	256
บทที่ 8	บทสรุป	271
8.1	ข้อค้นพบ	272
8.2	อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	281
8.3	ข้อเสนอแนะ	296
บรรณานุกรม		299
คณะผู้วิจัย		303

สารบัญภาพและตาราง

หน้า

ภาพที่ 3.1	แสดงแบบวิจัยผสมวิธีพหุระยะ 3 ระยะ	67
ตารางที่ 3.1	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปฏิญญาการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นข้อกำหนดประมวล จรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย (n = 67)	71
ตารางที่ 4.1	ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ หลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยต้องยึดมั่น จำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	76
ตารางที่ 4.2	ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ ข้อกำหนดประมวลจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย จำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	81
ตารางที่ 4.3	ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ จรรยาบรรณเฉพาะของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกตามประเภทของ กรรมการสภามหาวิทยาลัย	91
ตารางที่ 4.4	ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ จรรยาบรรณเฉพาะของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้บริหาร จำแนกตามประเภทของกรรมการสภา มหาวิทยาลัย	96
ตารางที่ 4.5	ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ จรรยาบรรณเฉพาะของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงาน จำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	100

สารบัญภาพและตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.6 ผลการสัมภาษณ์กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการสรรหา การพัฒนาและการกำกับดูแล กรรมการสภามหาวิทยาลัย จำแนกตามประเภทของ กรรมการสภามหาวิทยาลัย	106
ตารางที่ 6.1 ค่าสถิติแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภาโดยรวม ($n = 82$) เกี่ยวกับหลักการสำคัญที่ กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่น	131
ตารางที่ 6.2 ค่าสถิติแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ ($n = 38$) เกี่ยวกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย ของไทยต้องยึดมั่น	136
ตารางที่ 6.3 ค่าสถิติแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้บริหาร ($n = 23$) เกี่ยวกับหลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ต้องยึดมั่น	140
ตารางที่ 6.4 ค่าสถิติแสดงระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทคณาจารย์และข้าราชการ หรือพนักงาน ($n = 21$) เกี่ยวกับหลักการสำคัญที่ กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่น	144
ตารางที่ 6.5 ค่าสถิติแสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสำคัญที่ กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่นจำแนกตาม ประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	148

สารบัญภาพและตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6.6	ค่าสถิติเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ต้องยึดมั่นจำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย	149
ตารางที่ 6.7	ค่าสถิติแสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักการสำคัญที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยต้องยึดมั่น ของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย จำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย และประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	150
ตารางที่ 6.8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางระหว่างประเภท กรรมการสภาและประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐคือ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสำคัญ ที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยต้องยึดมั่น	151
ตารางที่ 7.1	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณ ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยโดยรวม ($n = 82$)	155
ตารางที่ 7.2	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของ สภามหาวิทยาลัยของไทยในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ ($n = 38$)	164
ตารางที่ 7.3	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของ กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้บริหาร ($n = 23$)	173

สารบัญภาพและตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 7.4	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณของ กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทคณาจารย์และ ข้าราชการหรือพนักงาน (n = 21)	182
ตารางที่ 7.5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัย จำแนกตามประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัย (ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงาน)	192
ตารางที่ 7.6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเปรียบเทียบ ผลของประเภทกรรมการสภามหาวิทยาลัย (จากภายนอกกับภายใน) และประเภทสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ (ส่วนราชการกับในกำกับของรัฐ) ต่อระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย	193
ตารางที่ 7.7	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภา มหาวิทยาลัยโดยรวม (n = 82)	196
ตารางที่ 7.8	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภา มหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 38)	200

สารบัญภาพและตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 7.9	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้บริหาร (n = 23)	204
ตารางที่ 7.10	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงาน (n = 21)	208
ตารางที่ 7.11	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทผู้บริหาร ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย โดยรวม (n = 82)	214
ตารางที่ 7.12	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทผู้บริหาร ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 38)	218
ตารางที่ 7.13	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทผู้บริหาร ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้บริหาร (n = 23)	222

สารบัญภาพและตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 7.14	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ประเภทผู้บริหาร ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทคณาจารย์และข้าราชการหรือพนักงาน (n = 21)	226
ตารางที่ 7.15	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทคณาจารย์ และข้าราชการหรือพนักงานในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยรวม (n = 82)	231
ตารางที่ 7.16	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทคณาจารย์ และข้าราชการหรือพนักงานในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 38)	235
ตารางที่ 7.17	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย ประเภทคณาจารย์ และข้าราชการ หรือพนักงานในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้บริหาร (n = 23)	239
ตารางที่ 7.18	ค่าสถิติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณเฉพาะ สำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทยประเภทคณาจารย์ และข้าราชการ หรือพนักงานในทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทคณาจารย์และข้าราชการ หรือพนักงาน (n = 21)	243

สารบัญภาพและตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 7.19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกรรมการสภามหาวิทยาลัย ต่างประเภทกันต่อจรรยาบรรณเฉพาะสำหรับ กรรมการสภามหาวิทยาลัยของไทย	248
ตารางที่ 7.20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางระหว่าง ประเภทกรรมการสภามหาวิทยาลัยและประเภท สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ จรรยาบรรณเฉพาะสำหรับกรรมการสภามหาวิทยาลัย ในแต่ละประเภท	252

1.1 หลักการและเหตุผล

ผลการวิจัยแสดงว่า การศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีอัตราผลตอบแทนทางการศึกษาสูงสุดเป็น 23.10 ในขณะที่อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญเป็น 3.50, 13.40 และ 10.60 ตามลำดับ (Kingdon, G. and others : 2008) อีกทั้งผลวิจัยยืนยันว่า การศึกษาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งด้านปริมาณการศึกษาที่ได้รับและคุณภาพการศึกษา กล่าวคือคุณภาพการศึกษามีผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากกว่าปริมาณการศึกษาที่ได้รับ (Sala I Martin, X and others : 2007) ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยจึงมีการลงทุนจัดการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศไทย 4.0

ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ดำเนินการตามนโยบายการมีเอกภาพเชิงนโยบายแต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สภามหาวิทยาลัย โดยให้มหาวิทยาลัยของรัฐแต่ละแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดที่กำหนดและกำกับนโยบายดูแลการบริหารจัดการให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายและเกิดประสิทธิผล ทั้งนี้ ทำหน้าที่เป็นสภาผู้กำกับเพื่อพิทักษ์ธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดการบริหารและการจัดการที่ดีตามระบบคุณธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ (วิจิตร ศรีสอาน : 2554)

สภามหาวิทยาลัยของไทยแบ่งตามองค์ประกอบของกรรมการสภามหาวิทยาลัย แบ่งได้เป็นสามประเภท คือ 1) แบบไตรภาคี ประกอบด้วยผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2) แบบผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ และ 3) แบบสภาผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Lay Board) เป็นสภาที่มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ บุคลากรจากภายในมีเพียงอธิการบดีและผู้แทนคณาจารย์เท่านั้น

แม้สภามหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยจะมีบทบาทอำนาจหน้าที่มากมาย แต่ในทางปฏิบัติการไร้ประสิทธิภาพ ขาดธรรมาภิบาล ทำงานในลักษณะงานประจำมากกว่างานนโยบาย กรรมการส่วนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มหาวิทยาลัยมีบทบาทในการสรรหานายกสภาและกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีลักษณะผลประโยชน์เกื้อกูลกัน มีคอร์รัปชัน มีปัญหาการเมืองในสภามหาวิทยาลัย มีการฟ้องร้องคดีอยู่ในศาลเป็นจำนวนมาก สภามหาวิทยาลัยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดังข่าวที่รัฐบาลใช้กฎหมายพิเศษ มาตรา 44 ในการปลดผู้บริหารและสภามหาวิทยาลัยเพื่อแก้ไขปัญหาให้ลูกลมต่อไป โดยแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยเป็นแบบสภาผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกนั่นเอง

คุณสมบัติและคุณภาพโดยเฉพาะพฤติกรรมของกรรมการสภามหาวิทยาลัย เป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้สภามหาวิทยาลัยมีคุณภาพและได้มาตรฐาน สมบูรณ์วัลย์ สัตยารักษ์วิทย์ และคณะ (2561) ได้เสนอให้มีข้อบังคับว่าด้วย จรรยาบรรณของสภามหาวิทยาลัย (code of conduct) เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ ในการประเมินสภามหาวิทยาลัยด้วย และจากการศึกษาของฟุสตี เซาวิไว (2558) เรื่อง การศึกษาสภาพจริยธรรมของกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยเสนอแนะว่า กรรมการสภามหาวิทยาลัยพึงมีจริยธรรม 3 ส่วน คือได้แก่ จริยธรรมต่อตนเอง จริยธรรมต่อมหาวิทยาลัย และจริยธรรมต่อสังคม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกจริยธรรม ในแต่ละประเภทของกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก กรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้แทนคณาจารย์ประจำ กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้แทน ผู้บริหาร

ในการศึกษาเรื่องนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปฏิญญาว่าด้วยปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นข้อกำหนดจรรยาบรรณของกรรมการสภามหาวิทยาลัยของรัฐโดยรวม และกรรมการสภามหาวิทยาลัยของรัฐประเภทต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบการ ออกประกาศหรือข้อบังคับให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทต่าง ๆ ปฏิบัติ หน้าที่ตามปฏิญญาอันจะทำให้สภามหาวิทยาลัยของรัฐมีความเข้มแข็งสามารถ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและธำรงไว้ซึ่งการพิทักษ์ธรรมาภิบาลของ มหาวิทยาลัยและบรรลุผลลัพธ์ที่มุ่งหวังของสภามหาวิทยาลัยและสังคมโดยรวม